

hal

hogyan van az
nemzedékre
nemzedék

ugyanazon a húsz
évvél azelőtti helyen
a hídon
egy hároméves kislány
kezébe csúsztatva
a kenyérgalacsint
etetem a pontyokat

a nappal kitüremkedéseim
látom csak
úgy nehezedsz el
mint az álom – a szemhéj

nekem csak annyi
amennyit lecsukódása alatt átölelek

elragadtatás

valóban
szép kisasszonyok és étellel telik –
nyárfák
soha szemben a széllel

ugyanazon a helyen
az udvaron – hídon
az égben embereknek

csábít a toll
mikor a világ szépségét
látja meg az ember

a rótság nem igényli
hogyan leírják
csak a gondolat az amely
lidércességével barátkozni
próbál
a tekervényes ösvények
nem mindennapi fénye
vonzza

Kovács István fordításai**Bernadetta Kuczera-Chachulska költészetéről**

A irodalmi tudatban kialakult nálunk – s úgy vélem, hogy ez általános jelenség – a „női költészet” sztereotípiája. Eszerint a női költészet mindenekelőtt abban különbözik a „férfi költészettől”, hogy érzelmi, érzéki elemeit illetően teltebb, telítettebb – sokkal közvetlenebbül kapcsolódik az erotika, s persze az anyaság és az utódok kérdésköréhez –, továbbá érzékenyebb a világ gonoszságaira, a felebaráti szenvedésre, míg a forma tekintetében a „lágyság”, a zeneiség a meghatározó, s egyfajta stilisztikai szeszélyesség jellemzi a hasonlatokat, a metaforákat. Lengyelországban a „női költészet” sztereotípiájának legtokéletebb megtestesítője a legnépszerűbb lengyel költőnő, Maria Konopnicka (1842–1910) életműve. E véleményt alapjában véve nem kérdőjelezte meg az őt követő tragikus világszemléletű Bronisława Ostrowska, a metafizikus Maria Jasnorzewska-Pawlikowska, a háború alatt Kolozsvárt élő és Ady költészetét fordító Kazimiera Źłakowiczówna vagy Anna Świrczyńska.

Fordulópontot csak a közelmúltban elhunyt Nobel-díjas Wisława Szymborska, Julia Harwig, Krystyna Miłobędzka és Ewa Lipska jelentettek, akiknek műveiben az érzések kifejezésében a visszafogottság, az érzékenység elhalkulása mintegy élesen kidomborítja az intellektuális tartalmi elemeket.

Ebben az áramlatban helyezhető el Bernadetta Kuczera-Chachulska költészete. Három eddigi verseskötetét (*Aneks – Függelék; Galzka z Dukli – Duklai ágacska; Fragmety – Részletek*) elismeréssel fogadta a kritika.

Kuczera-Chachulska eddigi költői munkásságának nagy patrónusát Cyprian Kamil Norwidban (1821–1883), a modern európai költészet egyik legkiválóbb előfutárában látja. Intellektualizmusa – akárcsak Norwid esetében – keresztény (katolikus) világnézettel, a konkrétum szeretete a világ metafizikai érzékelésével, a költői forma szigorú fegyelme diszkrét líraisággal párosul. Idézzünk két olyan kritikai véleményt, amelyek – véleményem szerint – találóan ragadják meg Bernadetta Kuczera-Chachulska költészetének lényegét. Anita Jarzyna a *Függelék*ről írt recenziójában jegyezte meg: „gyakran autotematikus fogalmi versei olyan érzéki versekké válnak, amelyekben benne van a világ, mások közelségének, így Istennek is az ize, s az egészet átszövik az egymásra torló síkokról származó törésvonalak, gondolati képzettársítások.

Krzysztof Kehler, akit magát is a fiatal költőnemzedék legkiválóbb költői között tartunk számon, a következőket írta a *Részletek* (2009) című versgyűjtemény kapcsán: „Chachulska versei számomra az észrevételezések időben történő felfedezései, feljegyzései, epifániái. De nem csupán azok. Az öröm, amelyet verseinek olvasása (és egyúttal könyvének kivételssége) okoz, másban rejlik. Nem tudom ezt másnak nevezni, mint annak örömét, hogy az ember egy olyan expedícióban vehet részt, amelynek célja a minta, az alap, vagyis a láthatóan elrejtett értelem felfedezése.”

Jerzy Snopek